

Nord Stream gaasitrassi piiriülese keskkonnamõju hindamise aruande avalik arutelu

Aeg ja koht: 29.04.2009 Keskkonnaministeeriumi (KKM) suur saal, kl 15.00-17.50

Koosoleku juhataja: Harry Liiv, KKM'i keskkonnakorralduse asekanstler

Koosoleku protokollija: Irma Pakkonen

Osalejate registreerimisleht on protokollile lisatud.

Arutelu eesmärk:

Arutelu eesmärk on anda lühiülevaade kavandatavast Nord Stream'i projektist ja selle piiriülese keskkonnamõju hindamise (KMH) tulemustest ning anda avalikkusele võimalus esitada ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning saada nendele vastuseid.

Päevakord:

1. Sissejuhatus – Harry Liiv, KKM'i keskkonnakorralduse asekanstler
2. Ettekanded:

Bruno Haelg, Nord Stream AG - Task Force Manager Espoo
„Espoo protsess ning keskkonnamõjude hindamise aruanne“

James Lea-Cox, ERM London - Environmental Consultant
„Piiriülesest mõjust Eesti seisukohalt“

Simon Bonnell, Nord Stream AG - Senior Pipeline Engineer
„Projekti tehnilised aspektid ning sõjamoona“

Tore Granskog, Ramboll Finland - Project Manager
„Peamised teemad Soome keskkonnamõjude hinnangust“

3. Küsimused ja arutelu

Ülevaade arutelust

1.-3. Sissejuhatus, projekti ja KMH tulemuste tutvustus

Harry Liiv avas Nord Stream gaasitrassi piiriülese KMH aruande avaliku arutelu, mille järel arendaja ja eksperdid tutvustasid kavandatavat projekti ning selle piiriülese KMH tulemusi.

4. Küsimused ja arutelu

Harry Liiv andis pärast ettekandeid kõigile huvitatutele võimaluse esitada küsimusi ning avaldada oma seisukohti. Hr Liiv toonitas, et kuna tegemist on KMH aruande avaliku aruteluga, siis oodatud on küsimused keskkonnakaitse valdkonnast.

Ants Erm: Mind on pannud kogu aeg natuke imestama, et räägitakse asjast mööda. Teie väidate, et avarii- ja katastroofioht on nii minimaalne. Arvutused ja kaalutlused näitavad, et see hinnang on alahinnatud umbes 100-1000 korda. Te ei ole arvestanud üldse seda, et laevad sõidavad ka pikki trassi, sagedusega 15 miljonit laevkilomeetrit aastas. Laevad võivad heita ka ankruid. Te räägite traalimisest ning sellega seonduvast ohust. Ankur võib aga jääda toru taha kinni ning selle puruks tõmmata. Selle toru koguenergia on umbes 100 Hiroshima aatompommi jagu. On vaja veerand tundi, et see toru puruneks ning seejärel koguneda selline gaasipilv, mis vastab ühele aatompommile. Siit minu küsimus – kas teil on riskianalüüs juhuks, kui selline pilv peaks tekkima ja plahvatama, nt siinsamas Helsingi ja Tallinna vahel või kuskil Viiburi ja Peterburi või Lüübeki kandis või Kopenhaageni lähedal? Mis siis juhtub, mis jääb nendest linnadest järele, kas te olete seda mõelnud?

Arendaja/ekspert: Nagu eelnevalt mainisime, on toru projekteerimisel järgitud rahvusvahelisi standardeid, kuhu kuulub ka riskihinnang. Oleme analüüsinud toru vastupidavust, võimalikku mõju (juhtme ja välismõjude vahel), käsitletud maavärinaid ning kõike muud, mis võib toru kahjustada, sh ankrute kasutamist jt võimalikke intsidente. Riskihinnangu andmiseks oleme kaasanud sõltumatu rahvusvahelise firma.

Tegemist on suure, kuid tugeva torujuhtmega, olemas on ka betoonist kaitse. Suur laev võib toru kahjustada, kui toru tiritakse piki merepõhja. Teisalt teatud suurusega laevade liikumist seiratakse. Sõltumatud ekspertiisifirmad on kinnitanud, et Teie poolt kirjeldatud intsident võib juhtuda üks kord 58 000 aasta jooksul, mistõttu leiame, et toru on turvaline. Meil on toru purunemise juhuks pidev seire, mis tähendab, et saame teabe õnnetuse kohta momentaalselt, millele omakorda kohe ka reageerida. Saame gaasi pealevoo kinni keerata ning allesjääva osa torust välja tõmmata. Piirivalve jt saavad kohe ka reageerida.

Jaak Arro: Esindan siin praegu iseennast, tegelen asjaarmastajana riskidega. Uurisin Espoo KMH aruande ptk 5 ja Soome riikliku KMH aruande ptk 9, mis on väga sarnased. Soome lahes sõidab üle Tallinna ja Helsingi vaheline laevatee ja aastas liigub seal üle 26 000 laeva. Risk on väljaarvutatuna $4 \cdot 10^{-4}$, arvan, et firma on saanud õige tulemuse. Kogu problemaatika on selles, et Nord Stream AG ise ütleb ka, kuidas hinnata riske ja öeldakse, et tegemist on poliitilise kokkuleppega. Kas Nord Stream AG on kokku leppinud ühegi riigiga, missugune on tolereeritav risk? Te ülete, et $4 \cdot 10^{-4}$ on tolereeriv tase ning, et see on laialdaselt kasutatav, isegi Austraalias. Austraalias on aga laialt tolereeritav määr 10^{-6} . Teiseks, kriteeriumid on võetud liiga lõdvad. Minu meelest on riskid täiesti arvestatavad. Muidugi see veel ei põhjusta toru ärajätmist, kuid me peame hakkama arvestama nende riskidega. On ka küsimus, kas arvutus on tehtud ühe või kahe torujuhtme jaoks? Kolmandaks, te näitate rõhku 220 bar. Ühe teise, kuid Nord Streamist vaid 2 km pikema toru algrõhk on 250 bar, kusjuures kõik muud näitajad on samad. Minu meelest on seal vahepeal ka üks pumbajaam.

Arendaja/ekspert: Riskihindamisel on järgitud standardite nõudeid ning analüüsi on viinud läbi erapooletu ettevõtte. Kui Teil on märkusi KMH aruande kohta, siis palun esitage need Keskkonnaministeeriumile, kes edastab need päritoluriikidele. Oleme gaasitrassiga kaasnevaid võimalikke riske arutanud paljude spetsialistidega. Kinnitan, et riskihinnang on tehtud terve torusüsteemi jaoks.

Nord Stream AG on projekti arendaja, kes juhib tööd ning lubade taotlemist. Oleme töösse kaasanud maailmaklassiga insenere. Info projekti kohta esitatakse lubade taotlustes ja KMH aruandes. Lube tuleb taotleda viiest riigist, mistõttu projekt peab vastama nende riikide keskkonnaõigusele. Seega ei saa nendega kokkulepetest juttu olla. Ka keskkonnaasutused annavad hinnangu meie esitatud materjalidele, sh KMH aruandele ja riskianalüüsile.

Jaak Valgemäe: Mind huvitab Nord Stream AG väide, et killustik paigutatakse põhja vastavate seadmetega. Eesti Geoloogia Selts on andnud kaardi, mis näitab põhjalõiked. Kaardil ülemine joon näitab setete peamist pinda ja alumine tugevamat. Te teate väga hästi, et Eestis ulatub graniidi sügavus üle 100 m, kuigi Soomes ulatub maa peale. Gaasitrassi ehitamine on sama nagu teede ehitus. Kui me lähme üle nende küngaste ja jätame muda ning setted toru alla, siis eeldan, et tekivad kaod. Veealused hoovused hakkavad liigutama neid setteid ja killustik enam ei toeta konstruktsiooni, mis on aga kindlasti vajalik. Ma väga kahtlen, kas trassivalik on ikka õigesti tehtud, kuna see läbib kõige halvemat kohta. NSVL sõjamereväe plaani materjal annab teavet, kus on uputatud lõhkeained, pommid jms ning kas need on mineeritud või mitte. See materjal on juhuslikult minu kätte sattunud. Praegu räägitakse kalandusest ja ankrutest, kuid põhiasi on trassi toetus ja konstruktsioon. Kui tekib pinge, siis ükski toru ei pea sellele vastu, kompensator aitab liikuvust. Toru profiilis oli näidatud, et torul on betoonümbris. Kas ei oleks vajalik ka nn signaaljuhtmete järele, et see annaks signaali, kui toru pinge hakkab ületama lubatud piiri? Teine asi, mis saab torust 50 aasta pärast? Kas see jääb vee alla?

Arendaja/ekspert: Teil on õigus, kui arutasite pinnaste küsimust. Soome lahe korral on põhiväljakutse erineva reljeefiga alad. Toru disainiga seoses arutati, kuidas paigutada pehmele pinnasele vundament. Pinnas on väga pehme, kuid toru ei tohi vajuda selle sisse. Kavatsime kasutada täitematerjali kihipaksusega 1-3 m, olenevalt pinnase iseloomust. Toru ei saa jätta kuhugi rippuma – teatud ulatuses vaid, kuid muidu mitte. Juhtme seisukorda inspekteeritakse, harvemini ka seestpoolt. Kui näeme, et toetusstruktuur on mutta vajunud, asume tegutsema. Kaablistikku, mis annaks signaali, kui pinge on üle piiri, me ei kavatse kasutada.

Plahvatused. Oleme analüüsinud plahvatuse tagajärjel tekkiva kraatri suurust ning, kui suurt survet see avaldaks laevavrakkidele. Spontaanne miini lõhkamine toru lähedal – selle kohta ei ole palju analüüse olemas, sest varem ei ole need teemad päevakorral olnud. Insenerid on miini lõhkamisega seonduvat käsitlenud.

50 aasta möödumisel käitume siis kehtivate õigusaktide kohaselt. Me veel ei tea, kas võtame gaasitrassi kasutusest või mitte. Projekt on koostatud nii, et toru peab vastu pidama 50 aastat. Kui toru on töökorras ka siis, annavad eksperdid uue hinnangu, kas toru saaks kasutada ka edaspidi.

Dora Kukk: Esindan iseennast. Kas on uuritud, kuidas torujuhe mõjutab põhjatraalpäüki ning, kas tuleks seada piiranguksid?

Arendaja/ekspert: Soome laht on põhjalt väga ebatasane, mistõttu põhjatraalimist praktiliselt ei toimu – traalitakse alles kuskil kesksügavustel. Inkoo juures on lahe põhi juba tasasem, mistõttu seal on risk väiksem, et varustus jääb toru taha kinni. Piirangud võivad olla vajalikud, kui traalimine on intensiivne. Arutame neid küsimusi riikide kaluritega ning nende organisatsioonidega. Eile kohtusime ka Eesti kalurite organisatsioonidega, et arutada kalastamise meetodeid ning -piirkondi, toru rajamisega kaasnevat jne. Loodame, et leiame hea lahenduse.

Oleme katsetanud Taani traalimisvarustust, millega on arvestatud riskihinnangus. Enamik põhjatraalimist toimub Bornholmi kandis.

Juhan Telgmaa: Kui toru on paigas ja töötab, siis kas hakkab toimuma sõltumatu või rahvusvaheline monitooring? Võiks toimuda sellel viisil või see jääb ikkagi arendaja kanda? Küsin seda mõningase murega, kuna Venemaa on välisministri Lavrovi kaudu lubanud panna oma sõjalaevad sõitma mööda toru trajektoori edasi-tagasi. Kas on olemas mõned rahvusvahelised regulatsioonid või kuskil sätestatud, kuidas saaksid sõltumatud keskkonnaekspertid toru monitoorida?

Arendaja/ekspert: Nord Stream AG kohustus on tagada toru ohutus. Meie huvi on seiret pidevalt

teha, seireplaani kooskõlastame päritoluriikidega. Seire tulemused antakse vastavatele ametiasutustele. Tööd tehakse Nord Stream AG tellimisel, kuid sõltumatute firmade abil. Aluseks on antud load, tegutseme riikide õigusaktide alusel. Lubades on ka seire tegemiseks kasutatavate laevade nimed kirjas, me ei saa Venemaa sõjalaevu kasutada.

Torujuhet pole vaja füüsiliselt valvata, seda teeb loodus. Toru on turvaline, valvamiseks/turvamiseks puudub vajadus.

Margit-Mariann Koppel: Olen ajakirjanik, kuid esindan iseennast. Mul on kaks küsimust. Mida te teete siis, kui satute pommile või keemiarelvi täis laevale. Teatavasti on need laevad Läänemere põhja lastud, Eesti puhul Osmussaare lähedusse. On tõsine mure, et meist ei hooli keegi. Teine küsimus on, et kas olete arutanud alternatiivprojekti torujuhe rajada maismaale, mis oleks odavam ja keskkonnamislik oleksid samuti väiksemad.

Arendaja/ekspert: Oleme leidnud mitmeid laevu, mis kuuluvad kultuuripärandi hulka. Ka Teise maailmasõja ajal põhja läinud laevad on teada, oleme tuvastanud ka allveelaevu. Teame laevade asukohti täpselt ning toru paigaldamisel me ei satu nende lähedusse. Ankurdamispiirangute koridori osas viime teatud piirkondades läbi analüüsi. Kultuuripärandi hulka kuuluvate laevade piirkondi uurime enne ja pärast, et olla kindel, et midagi ei ole kahjustatud.

Projekti alustati 90-ndatel. Leiti, et maismaale torujuhtme rajamine ei saa eeliseid – põhjuseks keskkond, turvalisus jne. Toru tuleb kaevata maa sisse, seega mets, elamud, infrastruktuur jms tuleb torujuhtme piirkonnas eemaldada. Torujuhtme peal peab maa olema vegetatsioonist vaba. Mere põhja torujuhtme rajamine eeldab kompressorjaama kasutamist, maismaa korral aga lausa 5-6 jaama. Torujuhtme haldamine on samuti kulukam, isegi kui ehitus on odavam. Seega maismaale toru rajamine toob kaasa suure mõju, merepõhi on ohutum.

Mart Jüssi: Mul on mure seoses merepõhja uuringutega. Läänemeri on tunnistanud eriti tundlikuks merealaks just seoses reostuse ja eutrofeerumisega. Aga samas teie töös ei käsitleta meresetetes olevaid mürke ja toiteaineid või siis nende mõju peetakse marginaalseks. Teame, et Läänemere olukord on halb. Te ütlete, et mõnede lõhkekehade lõhkamine ja põhjatööde tegemine on väga piiratud ning ajutise mõjuga, kuid mul on selles osas eriarvamus. Meresetted on kogu trassi ulatuses põhjalikult läbi uurimata, seda on tehtud vaid pinnapealselt. Ka täna oleme kuulnud, et tegemist ei ole ühekordse tööga, vaid toru kasutamise ajal hakatakse pidevalt toru hooldama. Kui suureks te hindate riski, mis tuleneb sellest, et toru merre asetamisega remobiliseeritakse põhjasetetest väga ohtlikud mürgained ja biogeenid ning sellega me pöörame Läänemere paremaks muutmise ajaloo järele üsna mitukümmend aastat tagasi?

Arendaja/ekspert: Laialdased uuringud on tehtud terve marsruudi ulatuses. Teame, et setete kogumit ja mõju. Oleme modelleerinud, kuidas setted ja saasteained leviksid, neid mudeleid on ka varasemates projektides kasutatud. Ekspertid on leidnud, et miinide kahjustamine jms toob kaasa vaid lühiajalise mõju. Setete koguhulk, mis võib hajuda, on väga väike.

Marko Pomerants: Julgen öelda, et kõiki riske, mis võivad kaasneda lõhkeainete või miinide lõhkamisega, ei ole arvesse võetud. Espoo KMH aruanne ega ka Soome riikliku KMH aruanne ei anna sellele kinnitust, kuna setteid on tõepoolest vaadeldud ülemises kihis. Teiseks peame tegema omad järeldused, kui te ütlete, et KMH aruanne on juba tänaseks vananenud. Kolmandaks, kuidas Eesti peaks saama teha järeldusi? Kuigi üheksa riiki osaleb KMH-l, siis väidan, et neid on kaheksa, kuna Venemaa territooriumil olevatest põhjasetetest keemiast kui ka laskemoonast me ei tea midagi.

Arendaja/ekspert: Laskemoona kahjustamisega võib kaasneda negatiivne mõju ning seda suhteliselt lähedal. Kahjustamine mõjutab linde ning elustikku, mistõttu oleme tegelenud leevendusmeetmete

väljatöötamisega. On oluline, et sellel ajal ei oleks kalaparvi lähedal – selle tagamiseks saab tarvitada akustilisi seadmeid jt tehnoloogiaid. Loodame, et mõju on väike või vähene. Samas kahjustatakse laskemoona Läänemeres pidevalt.

Parimaid leevendusmeetmeid on projekti ajagraafik – et tööde tegemise ajal ei oleks kudemisaeg jms.

Venemaa piirkonda puudutavad andmed on avalikustatud Espoo KMH aruandes. Lahingumoonna puudutavad uuringud Venemaa piires tehti eelmisel aastal. 97% uuringutest on lõpetatud, mai keskel saavad kõiki valmis. Leitud on 20 objekti, mis on vaja kahjustada, Kaitseministeerium tegeleb nende objektide hindamisega.

Venemaa ei ole Espoo konventsiooni ratifitseerinud, seega nende korral on riigi õigus tähtsaim. Venemaa seaduse kohaselt esitatakse teabematerjal esmalt võimudele ja seejärel avalikkusele. KMH aruanne avalikustatakse mai lõpus, juuni alguses. Siis saab Venemaa riikliku KMH aruande edastada ka teistele osalistele/riikidele.

Teie puhul on asjakohane Espoo KMH aruanne. Teil on õigus kommenteerida Espoo KMH aruannet, aga mitte riiklikke KMH aruandeid. Samas lisasime Espoo KMH aruandele kõikide riiklike KMH aruannete kokkuvõtted, millega saate tutvuda.

Ivar Puura: Piiriülesed mõjud. KMH direktiiv rõhutab, et aruanne ei tohi olla subjektiivne, peab olema ajakohane. Espoo KMH aruanne sisaldab 1,5 lk materjali selle kohta, missugused piiriülesed mõjud võivad avalduda Eestis ning tegemist on vaid väidetega. Kuskilt ei ole saada sõltumatuid uuringuid. Riiklike KMH aruanded sisaldavad teatud osas, kuid puudub jällegi piiriüleste mõjude hinnang. Tekib küsimus, kuidas on KMH tulemused saadud, nt hinnang, et mõju on vähene vms. Oleks mõistlik öelda, mis info puudub.

Merepõhjas tehtavad tööd. Soome lahe korral on oluline rääkida saasteainetest setetes – dioksiinidest, elavhõbedast ja raskmetallidest. Dioksiin pole aga uuritud, mistõttu sellele kulub veel 1-2 suve. Info puudub täielikult sügavamal kui 6 cm asuvate setete kohta, saaste on olemas kuni 30 cm sügavusel asuvates setetes. Kymijoki jõgi võtab saasteained Soome lahest endale. Projekti raames tehti uuringud aastatel 2005-2008, seega täiendavatele uuringutele tuleb veel aega varuda. Venemaa piirkond – just seal on Soome laht kõige rohkem saastatud (Kotkast kuni Venemaani metallide ja dioksiinide osas). Soome ja Rootsi on raskustes, kuna ei saa kala Euroopa Liidu turule müüa. Dioksiinid jõuavad kaladeni ning sealt toiduahelat pidi inimesteni. Projektiga seoses on kõrged riskid olemas ning neid pole KMH juures arvestatud. Kalaparvede saastatus ja toiduga seotu puudutab kõiki riike.

Venemaa ala kohta on puudulik info, mistõttu on võimatu anda eksperthinnangut KMH aruande kohta. Espoo KMH on läbi kukkunud, ehk tuleks uuesti alata. Info puudub.

Arendaja/ekspert: Espoo aruanne võtab kokku teabe viie ala kohta. KMH käigus määrasime viis ökoloogilist ala, mis ei arvesta riigipiire. KMH käigus hindasime piiriüleseid mõjusid, KMH aruandes on piiriüleseid mõjusid käsitlev peatükk küll lühike, kuid see põhineb peatükil 9, mis on põhjalik.

Modelleerimise protsessi tulemused on olemas, samuti andmed saasteainete leviku kohta. Tavapäraselt kasutatakse KMHs konservatiivseid eeldusi, oleme analüüsinud kõige hullemaid kaalutlusi.

Dioksiin – jah KMH käsitleb setete ülemist kihti paksusega 5 cm. Enamasti on Läänemere setetest dioksiiniga saastatud just ülemine kiht. Meil on olemas andmed ka setete saastatuse kohta 30 cm sügavusel ning need langevad kokku ülemise kihi setete näitajatega. Kymijoki jõe setetes on palju dioksiine, seda tõestavad paljud uuringud. Samas on sealsetes setetes raskemad dioksiinid ning need ei akumuleeru. Läänemeres on dioksiinide määr teine. Kymijoki osas ei ole vaja meetmeid rakendada.

Oleme KMH aruandes kirjeldanud, et ehitustööst põhjustatud häire võib mõjutada piirkonda. Meil

on piisavalt andmeid, et hinnanguid anda. Läänemeri on tõesti tundlik, kuid usume, et meil on piisavalt andmeid ning ka hinnanguid oskame anda.

Ivar Puura: Tõstatasin sama küsimuse Hamburgi kohtumisel, kus leiti, et see on oluline. Soome teadlased on tõestanud, et Kymijokis pärinevad saastatud setted perioodist 1940 ning need olid kõige toksilisemad ning tekitasid suuri probleeme. 1976. aasta õnnetus põhineb sellel probleemil ning omakorda Seveso direktiiv. Need dioksiinid pole vees nii liikuvad. Öhu kaudu leviv saaste ei ole kõige ohtlikum, peame kartma kalade kaudu saaste levikut. KMH aruanne ei arvesta hiljutisi uuringuid, nt teatud seismilisuse andmed põhinevad 1994 andmetel, vahepeal on aga palju juhtunud. Meil siin KMH aruandes on vanad andmed.

Harry Liiv: Kas on piisav, et proovid võeti 5 cm paksuselt pindmisest kihist ja missuguse tihedusega need võeti?

Arendaja/ekspert: Usume, et meie hinnang on piisav ja põhjendatud. Tehtud on ulatuslikud uuringud kogu trassi marsruudi ulatuses. Olenevalt ehitusviisist marsruudil ning paikkonnast on lähenemine erinev. Toru on mere põhjas, meid huvitavad setted toru all. Soome riikliku KMH korral arvestasime testide tegemisel kuni 30 cm sügavusega.

Harry Liiv: Kuidas setetest dioksiinid vabanevad, arvestate selle võimalusega?

Arendaja/ekspert: Terve marsruudi ulatuses paigaldatakse 85% toru pikkusest mere põhja, ülejäänud osas paigaldatakse peale kivid või toru süvistatakse sügavamale mere põhja. Espoo KMH aruande koostamisel on kasutatud palju andmeid ning usume, et hinnangute andmiseks on see piisav. Nord Stream AG võimaldab huvi korral tehtud uuringute tulemustega tutvuda, oleme saanud riikidelt ka vastavaid päringuid. Meil on olemas andmebaas uuringute tulemuste kajastamiseks.

Maret Merisaar: Mul on küsimus kahe trassivaliku kohta, mis jääb Venemaa ossa ning mis võivad ohustada olulisi linnualasid. Kuidas te trassivalikul olete arvestanud linnualadega?

Arendaja/ekspert: Venemaa sektori korral oli kaks alternatiivi Gotlandi saare läheduses. Planeeritud põhimarsruut asus Gotlandist põhjapool. Tekkisid mured, et see variant asub liiga lähedal Soomele. Uurisime merepõhja ning muid kriteeriume, et selgitada välja, kas trass viia põhjast või lõunast. Üks põhikriteerium olid linnud, kes saare lõunaosas paiknevad, samuti kalakudemiskohad. Leidsime, et põhjapoolne marsruut on põhjendatud, lõunapoolne oleks ka pikem. Eile toimus arutelu Viiburis. Ka sealsed keskkonnaorganisatsioonid eelistavad põhjapoolset trassi.

Mati Murd: Antud küsimuse esitan asjast huvitatud kodanikuna. Kui vaadata gaasitrassi asukohta ja Eesti majandusvööndi piiri, siis milline on gaasitrassi lähim punkt Eesti majandusvööndi piirile? Kui suures ulatuses (mitme km ulatuses) on toru lähemal kui 2 meremiili, mis nagu ettekannetest selgus on ehitustööde ajal kehtestatavate piirangutsooni raadius.

Arendaja/ekspert: Gaasitrass on Eesti majandusvööndiga paralleelne. Marsruudi valimisel oli oluline, et oleks tasasem pind ja väiksem keskkonnamõju. Ei oska täpselt öelda mitme kilomeetri ulatuses on ohutsoon Eesti piirist 2 meremiili kaugusel.

Mati Murd: Ettekandes näitasite, et ehitustegevuse ajal vajalike piirangute tsooni diameeter on 4 meremiili. Sellest ma järeldan, et raadius on 2 meremiili. Kui te praegu ütlete, et gaasitoru on üsnagi olulisel määral Eesti majandusvööndile lähemal kui 2 meremiili, siis sellest saan tuletada, et eeldate, et Eesti majandusvööndis tuleb ehitustegevuse ajaks kehtestada piirangud. Kas ma sain teist õigesti

aru?

Arendaja/ekspert: Riskihinnang on tehtud, oleme rääkinud Soome asutustega laevade liikumise korralduse teemal. Ka Eestit on aruteludele kutsutud. Laevaliiklust tuleb muuta ehitusetapis.

Jaak Valgemäe: Kellele kuulub gaasitrass? Iga objekt vajab ka maad, kas ei juhtu, et Venemaa taotleb endale territooriumi, mida trass läbib?

Arendaja/ekspert: Te mõtlete anekteeerimist või omandiküsimusi? Trass on eraomanduses ning ei kuulu ühelegi riigile. Majandusvööndi näol on tegemist pooleldi rahvusvahelise veega, kuna vöönd on määratud rahvusvaheliste lepingutega. Kui tekib vajadus muuta majandusvööndit, siis see kuulub vaid Eesti ja Soome pädevusse.

Jaak Valgemäe: Ma ei rääkinud veest, vaid maast trassi all.

Arendaja/ekspert: Majandusvöönd eksisteerib, kuna Eesti ja Soome on nii kokku leppinud. Keegi teine ei saa sellele vahele sekkuda. Ma ei mõtle siinjuures üksnes vett, vaid ka kaablialust maad. Seni pole kunagi sellega probleeme olnud.

Liivika Näks: Eesti kalurid püüavad Läänemeres. Kes kompenseerib püügivahendite väljavahetamise ja piirangutest tekkiva kalapüügivõimaluse kao?

Arendaja/ekspert: Nord Stream AG kohustuste hulka kuulub tema poolt põhjustatud mõju kompenseerimine. Detaile alles arutatakse, testitakse traalimisvahendeid. On võimalik, et vanad vahendid saab välja vahetada, kuid selles tuleb kokku leppida.

Rohkem küsimusi Nord Stream'i projekti ja piiriülese KMH aruande kohta ei olnud, mistõttu Harry Liiv tänas koosolekul osalejaid ning lõpetas avaliku arutelu. Ettepanekuid, märkusi ja küsimusi piiriülese KMH kohta on võimalik Keskkonnaministeriumile esitada 10. maini 2009.



Harry Liiv
Koosoleku juhataja



Irma Pakkonen
Koosoleku protokollija